

Розділ 3

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

УДК 339.9

ІВАН КІЩАК, АНДРІЙ СЛЮСАРЕНКО, ОЛЕКСАНДР БОЖОК

м. Миколаїв

a.sluyarenko@gmail.com

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Досліджено першочергові складові, які визначають конкурентоспроможність при здійсненні підприємством зовнішньоекономічної діяльності. Визначені підприємства-конкуренти на ринку складної техніки ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект», окреслено першочергові заходи, що спрямовуються на вдосконалення економіко-виробничої діяльності підприємства. Доведено, що за ринковими, фінансовими та технологічними складовими ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект» є конкурентоспроможним у сфері виробництва газотурбінних установок, двигунів та генераторів.

Ключові слова: конкурентоспроможність, фінанси, технологія, продукція, ринок, зовнішньоекономічна діяльність, підприємство, інновації, стратегія.

Сучасна архітектура світового розвитку господарювання визначається швидкими темпами інтенсифікації інноваційної діяльності, яка породжує нові форми та підходи взаємодії учасників міждержавних відносин. Входування України в світовий інтеграційний процес, лібералізація зовнішньоекономічної діяльності, надання підприємствам, що виробляють конкурентоздатну продукцію, права виходу на світовий ринок потребують системно-перспективних підходів до утримання ними конкурентних позицій на внутрішньому та зовнішніх ринках. Це обумовлено тим, що конкурентоспроможність підприємства ґрунтується на боротьбі за найбільш вигідні умови виробництва та збуту продукції.

Беззаперечним є той факт, що виступаючи основними структуроутворюючими елементами будь-якої економіки, підприємства виконують не тільки функцію виробництва, але й формують засоби до функціонування інших виробників та несуть соціальне навантаження. В жорстких умовах конкуренції не-

стійкий стан низки підприємств виробничої сфери являє собою реальну загрозу для економіки та соціальної стабільності в країні.

Зростання обсягів та напрямів здійснення зовнішньоекономічної діяльності України потребує підвищеної уваги до конкурентоспроможності їх продукції. Світовою практикою доведено, що конкурентоспроможність підприємств є складовою системи їх економічної безпеки, а її забезпечення є одним із першочергових національних пріоритетів та гарантією незалежності держави. Конкурентоспроможність продукції, як категорія, характеризується складністю, багатокомпонентністю і взаємозумовленістю її складових та її здатністю відповідати вимогам конкурентного ринку, запитам покупців в порівнянні з аналогічною. Конкурентоспроможність визначається з однієї сторони якістю продукції (товару), її технічним рівнем, споживчими властивостями і, з іншої сторони, цінами, які визначаються продавцями товарів [4]. Конкурентоспроможність, як інтегральний показник,

визначає здатність продукції конкурувати з виробами-аналогами на конкретному ринку в певний період часу. В свою чергу це потребує практичного дослідження як технологічного блоку виробничої діяльності підприємства так і його поточного і перспективного фінансового забезпечення

Метою роботи є дослідження фінансово-технологічної безпеки підприємства при здійсненні ним зовнішньоекономічної діяльності.

Мотиви виходу підприємства на зовнішній ринок розглядаються на таких рівнях: глобальному (сучасні тенденції міжнародних економічних відносин), національному (місце країни в міжнародному поділі праці) і власне підприємства. На рівні суб'єкта господарювання його конкурентоспроможність передбачає стійкість функціонування підприємства, застосування економічних, виробничих та технологічних рішень, які дозволяють досягти запланованих економічних інтересів, не вступаючи в протиріччя з іншими суб'єктами господарювання. В ринкових умовах завданням підприємства є визначення конкретних короткострокових орієнтирів, досягнення яких надає йому можливість утримувати стійку позицію на ринку.

Фінансово-технологічну безпеку підприємства розглядаємо з точки зору ефективного використання наявних ресурсів та можливостей, що дозволяє передбачити внутрішні і зовнішні загрози та забезпечити його стійкість на ринку відповідно до обраної місії [2, 42–44; 3, 69–74]. Відповідно до мети дослідження та доступної інформації під фокусом дослідження знаходиться організаційна, ринкова, фінансова та технологічна складові конкурентоспроможності ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект» у процесі здійснення ним зовнішньоекономічної діяльності.

На світовому ринку серійних газотурбінних двигунів, редукторів, газотурбінних установок, турбогенераторів ДП НВКГ «Зоря»-

«Машпроект» займає одне із провідних місць, оскільки його продукція є конкурентоспроможною і користується попитом в широкого кола споживачів. В свою чергу підприємства-конкуренти мають власну зацікавленість у сфері виробництва аналогічної технологічно складної техніки і здійснюють цю діяльність відповідно до власних інтересів. Основними конкурентами підприємства у різних сферах є:

- на ринку продукції для газоперекачувальних станцій: «Siemens» (Німеччина), «Rolls-Royce» (Великобританія), «General Electric» (США), авіаремонтні підприємства Російської Федерації;
- на ринку морської продукції: «Siemens» (Німеччина), «Rolls-Royce» (Великобританія), «General Electric» (США);
- на ринку продукції для енергетики: «General Electric» (США), «Solar» (США), «Alstom» (Франція), «Siemens» (Німеччина).

Світове визнання зазначених конкурентів ДП «Зоря»-«Машпроект» свідчить про спроможність утримання ним конкурентних позицій з виробництва складної техніки.

Відповідно до місії підприємства у 2016 році ним вироблено 32 газотурбінних двигуна та відремонтовано 11 двигунів. За економіко-фінансовими показниками загальний обсяг виробленої продукції (робіт, послуг) підприємством за 2016 рік в чинних цінах склав 4 817 808 тис. грн. (в т. ч. обсяг виробленої промислової продукції (робіт, послуг) – 4 736 500 тис. грн., обсяг науково-технічної продукції (робіт, послуг) – 81 308 тис. грн.). Обсяг виробленої продукції в порівнянні з 2015 роком зріс на 14,0%. При цьому питома вага виробленої промислової продукції складає 98,3%, науково-технічної – 1,7%.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг) у 2016 році склав 4 373 771 тис. грн., що на 532 905 тис. грн. або на 13,9% більший за фактичні обсяги доходу

Таблиця 1
Результати фінансової діяльності підприємства в 2015–2016 роках, тис. грн

Показник	Роки		Відхилення до попереднього року	
	2015	2016	Сума, тис. грн.	Відсоток, %
Валовий прибуток	2 502 370	2 954 485	452 115	18,1
Чистий фінансовий результат	-282 809	43 357	326 166	-

від реалізації продукції (робіт, послуг) у 2015 році. На кінець 2016 року незавершене виробництво на підприємстві у порівнянні з початком року зросло на 204 616 тис. грн. або на 8,2%, а готова продукція збільшилась на 180 701 тис. грн. або на 19,8%. Фінансові результати діяльності підприємства за 2016 рік наведені в таблиці 1.

Дані таблиці 1 свідчать, що підприємство за результатами роботи за 2016 рік отримало валовий прибуток у розмірі 2 954 485 тис. грн., що на 452 115 тис. грн. більше досягнутого рівня 2015 року. Чистий фінансовий результат (прибуток) за 2016 рік склав 43 357 тис. грн.

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) склав 4 373 771 тис. грн., що на 532 905 тис. грн. або на 13,9% більше 2015 року. Сума надходжень виручки від реалізації основної продукції зросла внаслідок зміни структури та обсягів реалізованої продукції. Інші операційні доходи за 2016 рік склали 2 714 749 тис. грн., що на 3 244 437 тис. грн. або на 54,4% менше досягнутого рівня 2015 року. Фактором впливу на зменшення інших операційних доходів є зменшення доходу від операційних курсових різниць у 2,3 рази у зв'язку з уповільненням темпів девальвації гривні у 2016 році в порівнянні з 2015 роком.

За 2016 рік інші фінансові доходи склали 267 тис. грн. завдяки отриманню дивідендів на акції, власності підприємства, що на

592 тис. грн. або на 68,9% менше 2015 рік. Витрати підприємства склали 7 045 430 тис. грн., що на 3 038 290 тис. грн. або на 30,1% менше досягнутого рівня 2015 року, в тому числі собівартість реалізованої продукції за звітний період збільшилась на 80 790 тис. грн. або на 6% у порівнянні з 2015 роком в зв'язку зі зміною структури та обсягів реалізованої продукції. Витрати (собівартість) на 1 грн. реалізованої продукції за 2016 рік зменшились на 0,03 грн. Зменшення витрат на 1 грн. реалізованої продукції пов'язане зі зміною структури реалізованої продукції.

Протягом багатьох років підприємство має широкий спектр експортних ринків збуту складної техніки. Показники експорту продукції (робіт, послуг) за ринками збуту за 2015–2016 роки наведені у таблиці 2.

Згідно даних таблиці 2 обсяги чистого доходу (виручки) від реалізації продукції на експорт за 2016 рік склали 4 149 267 тис. грн., що становить 94,9% від загального обсягу чистого доходу (виручки) від реалізації підприємством продукції (робіт, послуг) у звітному періоді (за 2015 рік обсяги експорту становили 98,3%).

Показники експорту за видами продукції розподіляються наступним чином: промислова продукція – 3 944 872 тис. грн., науково-технічна продукція – 80789 тис. грн., послуги – 123 606 тис. грн. У складі загального обсягу експорту 4 149 267 тис. грн.

Таблиця 2

Експорт продукції за ринками збуту, тис. грн.

Ринки збуту продукції	Обсяги реалізації продукції		Темп зростання, %	Питома вага		
				В обсязі чистого доходу (виручки) від реалізації, %		В обсязі експорту, %
	2015 р.	2016 р.		2015 р.	2016 р.	2016 р.
Індія	1 498 441	3 300 262	220,2	39,0	75,5	79,5
В'єтнам	867 034	247 270	28,5	22,6	5,7	6,0
Білорусь	54 919	242 807	442,1	1,4	5,6	5,9
Іран	1 111 639	84 934	7,6	28,9	1,9	2,0
Росія	162 723	97 699	60,0	4,2	2,2	2,4
Китай	41 806	83 407	199,5	1,1	1,9	2,0
ОАЕ	24 403	57 574	235,9	0,6	1,3	1,4
Інші	13 627	35 314	259,1	0,5	0,8	0,8
Експорт-разом	3 774 592	4 149 267	109,9	98,3	94,9	100,0
Всього обсяг чистого доходу	3 840 866	4 373 771	113,9	100,0	100,0	X

продукція для суднобудування складає – 3 513 187 тис. грн. (84,7%), для газової промисловості – 165 370 тис. грн. (4,0%), для енергетики – 266 754 тис. грн. (6,4%), інша продукція – 203 956 тис. грн. (4,9%).

Для реалізації стратегічної цілі на розширення та диверсифікацію ринків збуту і збільшення обсягів реалізації продукції підприємством виконувалися наявні контракти, а також укладені нові контракти та договори на загальну суму 3 218, 4 млн грн. з країнами: Індією, В'єтнамом, Китаєм, Іраном, Об'єднаними Арабськими Еміратами, Республікою Узбекистан, Республікою Казахстан, Республікою Білорусь та Чеською Республікою, в тому числі:

- з Міністерством оборони Індії щодо поставки одинадцяти газотурбінних двигунів повного ходу, чотирьох маршових двигунів, п'яти редукторів повного ходу, шістьох маршових редукторів, комплекту запасних частин до газотурбінних, здійснення капітального ремонту комплектів вузлів та агрегатів маршових редукторів;

- з Соціалістичною Республікою В'єтнам щодо координації «ГАЕТ» та поставки чотирьох маршових редукторів;

- з Китайськими підприємствами: а) міжнародною торговельною компанією з суднобудуванням та важкої промисловості (China Shipbuilding & Offshore International Co Ltd) для поставки комплектів матеріальних частин до газотурбінних двигунів; б) експортно-імпортною фірмою «Xian Suntimes Import & Export Co LTD» щодо поставки комплектів матеріальних частин до газотурбінних двигунів; в) компанію «Damuch Tech – Energy Limited» для поставки комплекту матеріальної частини до газотурбінних двигунів;

- для постачання продукції укладено угоди з іранськими підприємствами: компанією «Pars Car Co» для поставки комплектів запасних частин до газотурбінних двигунів; компанією «MAPNA Turbin Engineering & Manufacturing Company – TUGA» щодо поставки п'ятнадцяти комплектів запасних частин до газотурбінних двигунів; компанією «SINOPEC INTERNATIONAL PETROLEUM EXPLORATION AND PRODUCTION CORPORATION (IRAN BRANCH)» для поставки матеріальної частини до газотурбогенераторів;

- з компанією «SINOPEC INTERNATIONAL (MIDDLE EAST) FZE» Об'єднаних Арабських Еміратів щодо поставки комплекту матеріальної частини до газотурбогенераторів;

- з акціонерною компанією «Узтрансгаз» (Республіка Узбекистан) для капітального та аварійно-відновлювального ремонту десяти газотурбінних двигунів;

- для Республіки Казахстан буде здійснено поставку комплектів матеріальних частин зі складу газотурбінних двигунів;

- з Республікою Білорусь: ВАТ «Газпром трансгаз Білорусь»: поставка комплектів запасних частин до газотурбінних двигунів; ВАТ «МНПЗ»: поставка газотурбінних двигунів та матеріальних частин до газотурбінних двигунів; РУП «Брестенерго»: ремонт матеріальної частини та капітальний ремонт газотурбінних двигунів;

- з Чеською Республікою: компанією «RWE Gas Storage s.r.o» ООД для поставки матеріальної частини, комплекту жарових труб та проведення відновлювального ремонту газотурбінних двигунів [5].

Укладення угод ДП НКВГ «Зоря»-«Машпроект» на виробництво високотехнологічної продукції свідчить про її конкурентоспроможність та попит на зовнішніх ринках. Зазначене підтверджується результатами досліджень Н. Скляр та М. Бондарчук у сфері високотехнологічного експорту України на Азійських ринках [6, 61–70].

Створення сучасної конкурентоздатної складної техніки (газотурбінних двигунів потужністю 32, 60 МВт та іншої) визначатиме експортний потенціал підприємства і держави в близькій перспективі. Для вирішення питань щодо фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт необхідне розроблення державних цільових програм взаємодії інститутів НАН України та наукоємних галузей промисловості, забезпечення державної підтримки програм створення перспективної конкурентоспроможної складної техніки. Це ґрунтується на тому, що сучасне і перспективне економічне зростання країн та підвищення їх міжнародної конкурентоспроможності ґрунтується на використанні широкого спектру науково-дослідних розробок та впровадженні інновацій.

Глобалізаційні процеси зумовлюють переорієнтацію сфери виробництва на експорт високотехнологічної продукції, що потребує формування нових напрямів економічних відносин, таких як обмін науково-технологічними досягненнями, трансферу інновацій та створення високотехнологічних кластерів. Глобальними інституціями ініціюються інноваційно-коопераційні міжнародні відносини шляхом розробки та прийняття науково-технологічних програм та науково-дослідних розробок у серійне виробництво.

Враховуючи технологічний стан підприємства, результати і тенденції, що склалися у 2016 році, ДП НВКГ «Зоря» – «Машпроект» планує ряд заходів, направлених на забезпечення його якісного функціонування в найближчій перспективі:

1. Запровадження заходів з маркетингової і технічної політики з метою забезпечення конкурентоспроможності продукції, розширення чинних і освоєння нових ринків збуту:

1.1 Випробування на стенді підприємства для доводки нового промислового двигуна потужністю 32 МВт.

1.2 Виконання дослідно-доводочних робіт на дослідних та серійних газотурбінних двигунів як на стендах підприємства, так і на об'єктах експлуатації в рамках програм підвищення надійності.

1.3 Створення когенераційної газотурбінної електростанції (продовження робіт з випуску проектної документації, виготовлення матеріальної частини; встановлення на території підприємства пілотного зразка).

У сфері підвищення якості продукції планується реалізація програм: оцінки відповідності газотурбінних двигунів вимогам технічних регламентів, згідно маркетинговому прогнозу постачання; підвищення надійності та ресурсу серійних виробів та виробів, що знаходяться на стадії дослідно-промислової експлуатації; виключення з виробництва нестабільних та енергоємних технологічних процесів.

Здійснюючи зовнішньоекономічну діяльність кожна країна передбачає створення системи заходів щодо захисту національного ринку від неякісних товарів. Підґрунтям для

побудови даної системи є сертифікація експортно-імпоротної продукції на відповідність вимогам безпеки країни. У планах діяльності підприємства ресертифікація системи управління якістю у міжнародній організації з сертифікації на відповідність вимогам ISO 9001:2015 та підвищення кваліфікації кадрів, навчання персоналу в системі «Управління якістю продукції»; підвищення відповідальності за виготовлення неякісної продукції; впровадження заходів інвестиційної програми підприємства з оновлення та модернізації основних фондів з метою освоєння нових технологій, підвищення продуктивності праці, збільшення обсягів виробництва.

Виконання передбачених інвестиційним планом підприємства передбачає реалізацію наступних напрямів капітальних інвестицій: капітальне будівництво: реконструкція будівель та споруд, які використовуються у життєдіяльності підприємства; придбання і впровадження нового обладнання: для заміни морально і фізично застарілого устаткування; для освоєння нових технологічних процесів, створення і випуску нових видів продукції; для модернізації діючого обладнання; придбання і впровадження інших необоротних матеріальних активів: ручного пневматичного і електричного інструменту, вимірювальних приладів, пристосувань до технологічного обладнання; придбання і впровадження нематеріальних активів: спеціальних програмних засобів та систем оброблення інформації для розвитку інформаційних технологій.

Реалізація заходів в сфері організації і забезпечення виробництва потребує: налагодження постійної експлуатації і готовності енергетичного, технологічного та підйомно-транспортного обладнання, зв'язку, безперебійного енергозабезпечення цехів та служб комплексу у відповідності з встановленою програмою виробництва на 2017 рік; здійснення контролю за експлуатацією технологічного, підйомно-транспортного та енергетичного обладнання комплексу, його безпечною роботою та проведенням планово-попереджувальних ремонтів згідно з графіками планово-попереджувальних ремонтів на 2017 рік; впровадження раціонального

використання підрозділами комплексу всіх видів енергоносіїв (електроенергії, теплоенергії, стислого повітря, води і газу); продовження запровадження системи наскрізного проектування деталей та вузлів газотурбінних двигунів із застосуванням сучасних PLM-систем для скорочення строків та підвищення якості проектування і підготовки виробництва.

Серед заходів в сфері інформаційних технологій: забезпечення підвищення якості і зниження термінів проектування і технологічної підготовки виробництва за рахунок впровадження технологій 3D-проектування, створення електронного макету виробу та заміни натурних випробувань числовим моделюванням; подальша автоматизація процесу формування та обліку планових та фактичних витрат на виготовлення продукції; розвиток та вдосконалення ІТ інфраструктури підприємства у відповідності до потреб виробництва.

Заходами з забезпечення фінансової діяльності передбачається: проведення переговорів з банками щодо оптимізації тарифів на розрахунково-касове обслуговування, гарантійні і кредитні операції та відсотків за кредитами; переоформлення діючих договорів, оформлення нових кредитних договорів, договорів про надання гарантійних і вексель операцій за мінімально можливими ставками, що склалися на ринку таких послуг на момент переоформлення (укладання) договорів [5].

Заходи, які спрямовані на виробництво складної конкурентоспроможної продукції реалізуватимуться в 2017 році (і подальших роках) свідчать про те, що підприємство в більшості розраховує на власний потенціал. Це додатково підтверджує, що загалом, незважаючи на потужний технічний та науковий потенціал, Україна за 25 років незалежності не змогла перейти від експортно-сировинного до інноваційного розвитку. Тут слід визнати, що відсутність належної державної політики та адекватних механізмів управління інноваційним розвитком є головними причинами тупцювання України на місці. Поряд з цим слід зазначити те, що в 2000 роках низкою вчених обґрунтовано необхідність формування інноваційної моделі розвитку економіки України, як одного з голо-

вних стратегічних підприємств держави: «Основою нового стратегічного курсу, – зазначали вони, – ... має стати опрацювання та реалізація державної політики, спрямованої на створення необхідних економічних, інституційних, науково-технічних та соціальних передумов утвердження України як високотехнологічної держави, її входження до кола високотехнологічних країн світу... Ця мета може стати фундаментом не лише економічної стратегії, а й політичної консолідації нації» [1, 86]. На разі виникають логічні і закономірні питання: чому і ким не реалізовано зазначене? де і яка відповідальність високопосадових осіб держави відносно не запровадження запропонованої стратегії? Адже результати господарської діяльності ряду підприємств свідчать про їх здатність функціонувати на зовнішньому ринку.

Вищерозглянуте дозволяє сформувати такі висновки: а) конкурентоспроможність підприємства залежить від багатьох факторів, зокрема від загального економічного потенціалу країни; особливостей структури її економіки; рівня інтеграції національної економіки у світову; зв'язків з інвестиційним ринком та ринком капіталів; станом державного регулювання економіки та зовнішньоекономічних відносин та інших; б) в поточний період фінансово-технологічна безпека ДП «Зоря»-«Машпроект» є в певній мірі стабільного завдяки наявності укладених договорів на виробництво та поставку на зовнішній ринок складної високотехнологічної продукції; в) перспективний розвиток підприємства у сфері зовнішньоекономічної діяльності потребує державної підтримки шляхом розроблення та запровадження стратегії з виробництва конкурентоспроможної високотехнологічної продукції з фінансовим забезпеченням її реалізації.

Вважається, що в Україні є всі можливості щодо забезпечення утримання нею досягнутих конкурентних позицій з виробництва складної високотехнологічної продукції як на внутрішньому так і зовнішньому ринках. Це в свою чергу потребує подальших наукових напрацювань у сфері розвитку держави у міжнародному поділі праці, здійсненні зовнішньоекономічних зв'язків та забезпеченні нею підтримки конкурентоздатних підприємств.

Список використаних джерел

1. Кіщак І. Т. Конкурентоспроможність продукції ДП НВКГ «Зоря-Машпроект» / І. Т. Кіщак, І. В. Копитіна // Міжнар. наук.-практ. конф. (23–24.04.2015) «Економіка і менеджмент — 2015: Перспективи інтеграції та інноваційного розвитку». У 9 томах. — Т. 5. — Дніпропетровськ. — Видавець Біла К. О., 2015. — С. 42–44.
2. Кіщак І. Т. Економічна безпека підприємства при здійсненні ним зовнішньоекономічної діяльності / І. Т. Кіщак, Н. О. Корнева // Науковий вісник Миколаївського нац. ун-ту імені В. О. Сухолинського. Економічні науки: Зб. наук. праць / за ред. І. Т. Кіщака — № 2 (5) червень 2015. — Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухолинського, 2015. — С. 69–74.
3. Мельник Л. Г. Экономика и информация: экономика информации и информация в экономике: Энциклопедический словарь / Л. Г. Мельник. — Сумы : ИТД «Университетская книга», 2005. — 384 с.
4. Офіційний сайт ДП НВКГ «Зоря-Машпроект»; [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.zorya.com.ua>.
5. Скляр Н. Високотехнологічний експорт України на Азійських ринках / Н. Скляр, М. Бондарчук // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія Економічні науки. — № 2 (91), Київський національний торговельно-економічний університет, 2017. — С. 61–70.
6. Гальчинський А. С. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. — К. : Знання України, 2002. — С. 86.

IVAN KISCHAK, ANDRII SLYUSARENKO, OLEKSANDR BOZHOK
Mykolaiv

THE COMPANY'S COMPETITIVENESS IN FOREIGN MARKETS

Researched primary components that define competitiveness in the implementation of enterprise foreign economic activity. Defined the enterprises-competitors in the market of complex equipment of GP npkg «Zorya»-«Mashproekt», the planned priority actions, which are directed to the improvement of economic and industrial activity of the enterprise. It is proved that for market, financial and technological components of GP npkg «Zorya»-«Mashproekt» is competitive in the production of gas turbines, engines and generators.

Key words: competitiveness, finance, technology, product, market, foreign economic activity, enterprise, innovation, strategy.

ИВАН КИЩАК, АНДРЕЙ СЛЮСАРЕНКО, АЛЕКСАНДР БОЖОК
г. Николаев

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ВНЕШНИХ РЫНКАХ

Исследованы первоочередные составляющие, которые определяют конкурентоспособность при осуществлении предприятием внешнеэкономической деятельности. Определены предприятия-конкуренты на рынке сложной техники ГП НПКГ «Зоря»-«Машпроект», намечены первоочередные мероприятия, которые направляются на совершенствование экономико-производственной деятельности предприятия. Доказано, что за рыночными, финансовыми и технологическими составляющими ГП НПКГ «Зоря»-«Машпроект» является конкурентоспособным в сфере производства газотурбинных установок, двигателей и генераторов.

Ключевые слова: конкурентоспособность, финансы, технология, продукция, рынок, внешнеэкономическая деятельность, предприятие, инновации, стратегия.

Стаття надійшла до редколегії 22.05.17